

22.

foglalkozás

A Föld éghajlatai

(TERMÉSZETTUDOMÁNY, FÖLDRAJZ, BIOLÓGIA)

„Nappal a hőség emésztett, éjjel meg a hideg, szememet kerülte az álom.”

1Móz 31,40

Miről szól ez a tanegység?

A Föld éghajlatait fedezzük fel ezen a foglalkozáson. Előkészítésképpen átismételjük az időjárás elemeit, és megismerjük az éghajlatot befolyásoló tényezőket.

Áttekintő vázlat

22.1 Éghajlati tényezők	45 perc
22.2. A Föld éghajlatai	45 perc
Összesen	90 perc

Előkészületek

A foglalkozás szükséges eszközeinek előkészítése, mellékletek nyomtatása.

A 22.2. Mit vigyek magammal? feladathoz legalább 35-40 használati tárgy összegyűjtése, ld. feladatleírás.

A csoportmunkához szükséges szakkönyvek kiválogatása az iskolai könyvtárból.

Tantervi vonatkozás

Az éghajlati övek kialakulása, jellemzői. Hazánk éghajlati jellemzői.

Kulcsszavak

éghajlat, időjárás elemei, éghajlati övezetek, éghajlatot befolyásoló tényezők

Természettudományos megismerési módszerek

leírás

Fejlesztett készségek, attitűdök

Értő térképolvasás
Kommunikációs képesség
Szociális készség

Mit készítsék elő?

fűzet, íróeszköz,
földrajzi atlasz, olló,
ragasztó, háztartási csomagolópapír,
színes filcek, gyurma-
ragasztó, tabletek
páronként

Mit akarunk elérni?

Ráhangolódás a témára.
Az éghajlatot befolyásoló tényezők megismerése.

Mit fogunk csinálni?

Játék és vázlatkészítés.

Mire van szükségünk ehhez a feladathoz?

íróeszköz, fűzet, földrajzi atlasz, tabletek páronként, kinyomtatott melléklet tanulóként (22.1.2. melléklet)

FELADATOK LEÍRÁSA

22.1. Éghajlati tényezők

45
perc

A témára való ráhangolódást a már tanult anyag: az időjárás elemeinek felidézésével kezdjük játékos formában.

A gyerekek párosával, tableten megoldják az online feladatot, mellyel átisméltik az időjárás elemei témát. **(22.1.1 melléklet)**

Beszélgük meg közösen a megoldásokat!

Értékelés

Az ismétlő feladatot helyesen megoldó tanulók munkáját a pedagógus saját rendszer szerint értékeli.

Időjárás elemei

Rajzos formában kerüljenek fel a táblára és a fűzetbe az időjárás elemek!

Öltet hozzá: Lásd ajánlott irodalom: Az időjárás elemei.

Mellékletek

22.1.1. Játék – az időjárás elemei
22.1.2. Az éghajlatot módosító tényezők - táblázat

Mit akarunk elérni?

A Föld éghajlatainak megismerése.

Mit fogunk csinálni?

Csoportmunkában ismerkedünk az éghajlatokkal.

Mire van szükségünk ehhez a feladathoz?

füzet, íróeszköz, olló, ragasztó, tabletek, háztartási csomagolópapír, színes filcek, gyurmaragasztó, könyvtárból szakkönyvek, internetes források, mellékletek nyomtatása, feldarabolása

Mellékletek

22.2.1. Képek csoportalkotáshoz
22.2.2. Csoportfeladatok – éghajlatok
22.2.3. Föld vaktérkép

Az éghajlatot módosító tényezők

Minden tanuló megkapja és füzetébe beragasztja a **22.1.2. melléklet** táblázatát. A tanulók feladata, hogy kitöltsék a táblázatot.

Az éghajlatot befolyásoló tényezők

- tengerszint feletti magasság
- óceántól való távolság
- távolság az Egyenlítőtől (hőmennyiség)
- domborzat
- általános földi légkörzés
- tengeráramlások

22.2. A Föld éghajlatai

45
perc

A második foglalkozásrészben a gyerekek csoportmunka keretében a Föld éghajlataival ismerkednek meg.

Éghajlati kirakós

A gyerekek 4-5 fős csoportokat alkotnak úgy, hogy a kapott képkirakódarabokat összeillesztik. Az összeillesztett kép tagjai alkotnak majd egy csoportot. **(22.2.1. melléklet)**

Mit vigyek magammal?

A kialakult csoportok a kirakott képen látható éghajlattal foglalkoznak a továbbiakban.

- A tanterem közepén toljunk össze két padot, és arra tegyünk ki rengeteg használati tárgyat (pl. *elemlámpa, legyező, napszemüveg, kulacs, csokoládé, kesztyű, pulcsi, póló, strandpapucs, naptej, gumicsizma, vastag zokni, vastag pléd, szúnyogriasztó, teafilter, rezsó, stb.*).
- Mindegyik csapatnak az lesz a feladata, hogy elvegyen 5 olyan tárgyat az asztalról, amit arra az éghajlatra magával vinne, amit kihúzott. Ha van olyan tárgy, amit több csapat is szeretne elvinni magával, akkor beszéljék meg (tanári koordinálással), ki nek van rá nagyobb szüksége, illetve a másik csoport milyen más tárggyal tudja azt helyettesíteni!

Beszéljük meg, melyik csapat milyen tárgyakat és miért vett magához!

Variáció

Amennyiben nem áll módunkban ennyiféle tárgyat előben bevinni az osztályba, úgy nyomtassuk ki azok képeit, és a csoportok azok közül válogatnak.

Földünk éghajlatai

Osszuk ki a csoportfeladatokat! **(22.2.2. melléklet)**

A csoportok a feladatuk kidolgozásához használják az iskolai könyvtárból összeválogatott könyveket/azok fénymásolt oldalait vagy tableteket! A csoportok feladatuknak megfelelő eszközökkel dolgoznak (háztartási csomagolópapír, filcek, okostelefon – kisfilmhez).

A csoportmunkára javasolt időkeret: 20 perc

A csoportmunka befejezése után minden csoport bemutatja produktumát.

Értékeljük a csoportok munkáját.

Az órát közös értékeléssel zárjuk!

Otthoni feladat

A diákok feladata, hogy a tankönyv/internet segítségével összegyűjtsék a három éghajlati övezet (forró, mérsékelt és hideg) jellemzőit, valamint bejelöljék őket a Föld vaktérképen **(22.2.3. melléklet)**, melyet a foglalkozás végén minden tanulónak kiosztunk.

Ajánlott szempontok az éghajlati övezetek jellemzéséhez:

- uralkodó szélrendszer
- évszakok száma
- az övezetben jellemző éghajlatok
- éghajlati övezet elhelyezkedése a Földön (vaktérképen bejelölni, szélességi körök)
- középhőmérséklet
- napsugarak beesési szöge
- jellemző felszínalakító erők

Felhasznált és ajánlott források

- Az éghajlatot módosító tényezők:
https://www.met.hu/eghajlat/fold_eghajlata/eghajlatot_alakito_tenyezok/
- Dr. Péczely György (1979): *Éghajlattan*. Tankönyvkiadó, Budapest.
- Dr. Péczely György (1984): *A Föld éghajlata*. Tankönyvkiadó, Budapest.
- Az éghajlat és módosító tényezői:
http://geogo.elte.hu/images/Papp_Dani_Prezentacio.pdf
- Az időjárás elemei: <https://cms.sulinet.hu/get/d/6a527847-3ecd-4a29-aa3a-1d1a-6173fc33/1/7/b/Large/k0629.jpg>